

Demografická studie vývoje věkové struktury obyvatel města Vsetína a spádového území do r.2020

(podklad pro komunitní plánování)

POŘIZOVATEL : Město Vsetín

ZPRACOVATEL : RNDr. Poledník Milan

březen 2006

1. Úvod

V období po r. 1990 došlo v ČR, ale i mnoha dalších zemích s podobným společensko ekonomickým vývojem, k zásadním demografickým změnám. Obecnou tendencí je tlak na pokles počtu obyvatel a to zejména ve městech. Tento tlak je v ČR zmirňován především kladným saldem migrace se zahraničím.

Uvedený vývoj je doprovázen neustálým stárnutím populace, tj. zejména růstem podílu osob v poproduktivním věku. Demografické změny – zejména změny věkové struktury obyvatel tak následně ovlivňují fungování řady systémů. V první řadě byl poklesem žáků „postižen“ systém školství a tento proces je v plném proudu. Naopak změny potřeb v oblasti sociálně zdravotního systému v návaznosti na změny věkové struktury obyvatel se projevují pomaleji a budou rozloženy do delšího časového období. Popis jednotlivých vývojových faktorů ovlivňujících věkovou strukturu obyvatel řešeného území, modelování variant vývoje a jeho promítnutí v oblasti kapacit sociální péče je obsahem následující studie.

Cílem studie je v souladu uzavřenou smlouvou o dílo :

1. Zhodnocení demografických poměrů ve městě a regionu a širší srovnání, včetně analýzy hlavních faktorů (především atraktivita bydlení ve městě, migrace, úroveň nezaměstnanosti, vývoje úrovně bydlení a bytové výstavby).
2. Sestrojení prognózy vývoje počtu obyvatel do roku 2020 a vývoje věkové struktury obyvatel, zejména osob v poproduktivním věku - města Vsetína a spádového území (řešeného území).
3. Bilance zařízení sociální péče a stanovení potřeby kapacit zařízení sociální péče – domovů důchodců do r.2020.
4. Závěrečná doporučení.

Řešeným územím studie je spádové území města Vsetína, tj. celkem 22 obcí s cca 50950 obyvateli a o rozloze 366 km², které bylo vymezeno zadavatelem studie. Podrobnější údaje jsou uvedeny v dalším textu.

Studie obsahuje 4 základní části:

- 1) **Obecná část – úvod**
- 2) **Metodický přístup**
- 3) **Demografická část**
- 4) **Závěry**

2. Metodický přístup

Hlavním cílem studie je **prognóza vývoje obyvatel v celém spádovém území města Vsetína a modelování vývoje věkové struktury obyvatel v poproduktivním věku do r.2020**. Prognózy vývoje počtu obyvatel ve městech a obcích se potýkají se dvěma základními problémy

1. malou velikostí populace (čím menší populace tím větší možnosti náhodných odchylek skutečného vývoje v jednotlivých letech), proto následující prognóza vývoje věkové struktury bude prováděna za celé řešené území
2. problémem správného stanovení migrace, která je mnohem méně predikovatelná než úmrtnost či porodnost (specifické plodnosti žen), proto bude přihlédnuto ke stávajícímu vývoji migrace v regionu a zváženy její hlavní vývojové faktory

Pro vývoj počtu obyvatel v obcích je považována za rozhodující široce pojatá **atraktivita sídel (obcí)** jež je dána:

- jejich ekonomickou prosperitou (v rámci regionů pohybu za prací), tato prosperita se zrcadlí především v **úrovni nezaměstnanosti, dále v úrovni příjmů obyvatel a vybavenosti domácností** (např. automobily, druhým bydlením)
- **vlastní atraktivitou bydlení** (velikostí obce - sídla, úrovní vybaveností, kvalitou životního prostředí, obytného prostředí a rekreačního zázemí, atd.),

2.1. Atraktivita bydlení – základní faktor ovlivňující vývoj počtu obyvatel a věkovou strukturu obyvatel

Obytná atraktivita sídel je patrná především z obvyklých (tržních) cen bydlení - bytů. Projevuje se bez ohledu na rozvoj tržního prostředí (i před rokem 1989 byl rozšířen systém tzv. odstupného za přenechání bytu, úplatky za získání bytu apod. jejichž výše se územně vždy výrazně lišila). Jestliže tržní cena staršího družstevního bytu se ve městě Vsetíně pohybuje mezi 700-750 tis.Kč (konec r.2005), pak je tato cena vyšší než u podobných měst na Ostravsku nebo v severních Čechách, ale menší než u většiny podobných (okresních) měst v ČR.

Mírně podprůměrná atraktivita města se promítá především do záporného migračního salda města (vyplývajícího z ochoty obyvatel se do města přistěhovat či se z města vystěhovat). Parametry migrace jsou ve zprávě dále popsány, je však potřebné vnímat, že migrace se negativně dotýká zejména mladých rodin a z neatraktivních sídel častěji migrují ženy – vše tedy zakládá další zhoršení podmínek přirozené reprodukce obyvatel v delším výhledu. Atraktivitu bydlení města Vsetín dokumentuje tabulka č.1 s cenami starších bytů (v osobním a družstevním vlastnictví).

Z uvedené tabulky je patrné, že prodejnost starších bytů je na úrovni cca 90% ceny srovnatelného bytu nového bytu po odpočtu přiměřeného opotřebení. Mírně podprůměrná prodejnost starších bytů (které tvoří většinu reálného trhu s byty) odráží především nižší zájem o byty. Průměrná cena staršího bytu ke konci roku 2005 byla cca 732 tis. Kč, v posledních třech letech poměrně rychle rosta. Podobné poměry v oblasti bydlení vykazuje i celý spádový region města. Současně je nutno v oblasti bydlení vnímat i probíhající suburbanizační procesy – přesun zájmu o bydlení – výstavbu nových rodinných domů v dopravně a rekreačně atraktivních příměstských lokalitách.

Tab. č. 1 Základní ekonomické parametry bydlení – město Vsetín a srovnání s jinými městy

	obyvatel rok 2001 v tis.	cena st. bytu			koeficient prodejnosti IRI 2004	tržní (obvyklé) nájemné		
		XI.2003	XI.2004	XI.2005		XI.03	XI.04	XI.05
		v tis. Kč						
Karolinka	3	384	480	511	0,616	48	56	58
Kroměříž	29	635	759	767	0,925	65	73	76
Kunovice	5	641	719	794	0,867	66	71	78
Luhačovice	6	848	944	953	1,127	83	85	81
Napajedla	8	787	866	847	1,034	79	82	76
Otrokovice	19	850	984	951	1,175	82	84	79
Rožnov pod Radhoštěm	18	566	745	776	0,956	58	70	73
Slavičín	7	622	689	669	0,823	67	70	64
Staré Město	7	686	770	863	0,929	69	74	80
Uherské Hradiště	27	730	819	914	0,988	72	77	84
Uherský Brod	18	678	761	857	0,918	69	74	78
Valašské Klobouky	5	586	648	629	0,774	64	66	61
Valašské Meziříčí	28	518	705	770	0,904	55	66	69
Vizovice	5	738	818	802	0,977	75	77	71
Vsetín	29	534	695	732	0,892	59	70	72
Zlín	81	974	1079	1058	1,288	92	95	88
Zubří	5	410	534	599	0,685	49	59	61
Bohumín	23	329	399	375	0,517	45	54	52
Bruntál	18	353	374	362	0,501	45	48	46
Český Těšín	26	321	374	377	0,485	44	48	48
Frydek-Místek	61	495	572	565	0,750	55	63	61
Havířov	86	382	431	429	0,559	48	52	51
Karviná	65	405	462	466	0,599	48	53	52
Kopřivnice	24	386	467	476	0,593	48	55	54
Krnov	26	377	400	384	0,536	47	48	47
Nový Jičín	27	533	648	631	0,823	59	67	66
Opava	61	638	792	769	0,955	66	77	74
Orlová	35	291	308	310	0,399	43	46	46
Ostrava	315	406	506	478	0,610	50	58	56
Brno	373	1192	1167	1142	1,340	111	112	113
Praha	1160	1843	1855	1809	2,090	154	145	135

(podle – IRI spol. s r.o. Brno, standard bytu – 68m², opotřebení cca 40%, běžná poloha)

Za pozornost stojí i nepoměr mezi regulovaným a tržním nájemným ve městě. Proces deregulace nájemného (včetně sociálních kompenzací) přitom může vytvořit tlak na výraznější migrační přesuny obyvatel.

2.2. Zaměstnanost

Možnosti zaměstnanosti vytvářejí základní rámec prosperity každého sídla, přesněji řečeno regionu, který je formován běžnými podmínkami dojíždění za prací. Obvykle jsou rozhodující i pro vytváření atraktivity z hlediska bydlení (pokud sídlo nemá např. významnou rekreační, kulturní či jinou neekonomickou funkci). I když podíl rekreační funkce města Vsetína a jeho spádového regionu je vzhledem k jiným městům nadprůměrný a v moderní společnosti roste i její podíl v rámci terciální zaměstnanosti, zůstává rekreační funkce stále spíše doplňkovým faktorem ovlivňujícím prosperitu, nikoliv rozhodujícím.

Pro základní orientaci v postavení regionu (okresu) jsou uvedeny v následujících tabulkách míry nezaměstnanosti a úrovně mezd ve vybraných okresech a průměry ČR.

Tab. č. 2 Vývoj míry nezaměstnanosti

rok	1990	1991	1995	2000	2003	2004	2004 ¹⁾	9/2005 ¹⁾
Česká republika	0,66	4,13	2,93	8,78	10,31	10,33	9,47	8,80
Zlínský kraj	0,52	5,84	2,40	8,14	10,61	10,56	9,53	9,06
v tom okrese:								
Zlín	0,27	1,97	1,60	6,89	9,99	9,34	8,45	7,56
Uherské Hradiště	0,31	3,75	1,29	7,18	9,17	8,90	7,97	7,92
Kroměříž	0,73	6,55	3,24	9,83	11,57	12,84	11,86	11,62
Vsetín	0,93	7,80	4,01	9,53	12,13	12,24	10,89	10,27

zdroj : ČSÚ, 1) – nová metodika

Tab. č. 3 Nezaměstnanost – pořadí mezi okresy a průměrné mzdy

	nezaměstnanost 2003 - pořadí ze 77 okresů v ČR	průměrná hrubá mzda - r.2004	pořadí ze 77 okresů v ČR r.2004	průměrná hrubá mzda - r.2002	pořadí ze 77 okresů v ČR - r.2002
Okres	pořadí**	Kč/měsíc	pořadí*	Kč/měsíc	pořadí*
Praha	75.	22 437	1.	19897	1.
Bruntál	8.	14 615	68.	12677	69.
Frydek-Místek	12.	16 216	23.	14301	24.
Karviná	2.	15 656	35.	13365	46.
Nový Jičín	14.	16 211	24.	14279	25.
Opava	21.	15 047	54.	12237	51.
Ostrava-město	6.	18 645	6.	16627	3.
Vsetín	22.	15 677	33.	14266	26.
průměr okresy ČR	x	9,3	x		x

zdroj : ČSÚ, *1.-nejlepší, **1.-nejhorší

Okres Vsetín vykazuje dlouhodobě nadprůměrnou úroveň nezaměstnanosti v rámci ČR. Na druhé straně vykazuje i druhou nejvyšší úroveň průměrných mezd ve Zlínském kraji, avšak průměrnou z hlediska celé ČR. Situace je do jisté míry podobná např. s okresem Ostrava – který má stále ještě poměrně příznivou úroveň mezd, ale nepříznivou úroveň nezaměstnanosti. Tento vývoj negativně doplňuje i pokles relativní mzdové úrovně v okrese Vsetín po r.1990 (propadání se v pořadí mezi

okresy z 26, místa na 33. v letech 2002-2004), což vše přispívá k růstu sociálního napětí a negativní percepci ekonomického vývoje regionu. Právě percepce – celkové vnímání vývoje a jeho perspektiv je zásadním momentem při rozhodování o migraci obyvatel, zejména mladších – mobilnějších věkových skupin

Vývoj úrovně nezaměstnanosti je obtížně odhadnutelný, prognózy nad 1 rok neposkytují ani úřady práce. Otázkou pro budoucnost není ani tak absolutní výše nezaměstnanosti, ale srovnání s ostatními konkurenčními regiony (okresy). Tj. zda ve Vsetíně bude ve srovnání s těmito výhledovými migračními centry nezaměstnanost vyšší či nižší. Oblasti s nižší nezaměstnaností jsou obvykle i migračně atraktivnější.

Tab. č. 4 Nezaměstnanost a ekonomická aktivita v obcích řešeného území (r. 2001)

	ekonomicky aktivní	podíl EA	nezaměstnaní	míra nezaměstnanosti	EA v zemědělství	podíl EA v zem.
Česká republika	5253400	51%	486937	9,3%	230475	4,4%
Zlínský kraj	5253400	51%	486937	9,3%	230475	4,4%
okres Vsetín	73991	50%	7583	10,2%	2814	3,8%
Bystřička	476	49%	45	9,5%	30	6,3%
Hošťálková	1016	50%	120	11,8%	96	9,4%
Hovězí	1113	48%	101	9,1%	70	6,3%
Huslenky	990	47%	133	13,4%	93	9,4%
Jablůnka	988	50%	128	13,0%	36	3,6%
Janová	351	51%	35	10,0%	14	4,0%
Kateřinice	459	50%	49	10,7%	43	9,4%
Leskovec	303	46%	30	9,9%	7	2,3%
Lhota u Vsetína	376	52%	41	10,9%	19	5,1%
Liptál	652	46%	63	9,7%	52	8,0%
Lužná	259	47%	29	11,2%	14	5,4%
Malá Bystřice	162	49%	11	6,8%	18	11,1%
Pozděchov	280	48%	30	10,7%	7	2,5%
Prlov	270	49%	22	8,1%	19	7,0%
Pržno	281	43%	38	13,5%	19	6,8%
Ratiboř	874	50%	80	9,2%	85	9,7%
Růžďka	437	50%	56	12,8%	35	8,0%
Seninka	171	54%	12	7,0%	25	14,6%
Ústí	312	52%	30	9,6%	15	4,8%
Valašská Polanka	671	52%	66	9,8%	23	3,4%
Vsetín	15132	52%	1812	12,0%	238	1,6%
Zděchov	309	47%	29	9,4%	32	10,4%

zdroj : ČSÚ, SLDB 2001

Podrobné údaje o zaměstnanosti a pracovních místech jsou k dispozici na základě definitivních výsledků sčítání z r.2001. Zaměstnanost v zemědělství a lesnictví je značná u menších obcí řešeného území. Závislost na třetím sektoru (služby) byla v minulosti poměrně malá, ale rychle roste. Zhruba lze říci, že s vyspělostí ekonomiky a stupněm urbanizace váha I. a II. sektoru klesá. Právě možný růst třetího sektoru dává naděje zvýšení ekonomické prosperity a nabídky pracovních příležitostí.

V okrese Vsetín je možno vymežit tři základní regiony z hlediska hodnocení zaměstnanosti. Zatímco region Rožnova p.R. vykazoval v minulosti obvykle vyšší nezaměstnanost, u regionu Val.Meziříčí tomu bylo naopak. Okresní města vykazují spíše menší nezaměstnanost než průměr okresu, u města Vsetína je však úroveň nezaměstnanosti nadprůměrná.

Pozitivní skutečností z hlediska možností zaměstnanosti je, že region Vsetína hraničí s okresem Zlín, který dlouhodobě vykazuje nižší míru nezaměstnanosti. Právě Zlínsko je jediným blízkým a atraktivním centrem dojížděky za prací. Na druhé straně i potencionálním cílem značné části migrace obyvatel regionu a města Vsetína. Brzdou migrace jsou však výrazně dlouhodobě vyšší ceny bytů a bydlení (cca o 50%) ve Zlíně.

Tab. č. 5 Vybavenost a rekreační možnosti bytových domácností

územní jednotka	domácnosti vybavené automobily		počet automobilů	automobilů na 100 obyvatel	rekreační objekt vlastní domácnosti		jiné možnosti – rekreační objekt	
	jedním	dva a více			abs.	podíl v %	abs.	podíl v %
ČR	44%	7%	2 372 370	23	432 901	11%	293 589	8%
Zlínský kraj	44%	7%	2372370	23	432901	11%	293589	8%
okres Vsetín	42%	6%	28312	19	4140	8%	2395	5%
Bystřička	51%	10%	233	24	15	5%	8	3%
Hošťálková	48%	8%	442	22	26	4%	18	3%
Hovězí	39%	4%	385	17	34	4%	14	2%
Huslenky	43%	6%	343	16	30	5%	17	3%
Jablůnka	42%	6%	415	21	38	5%	31	4%
Janová	38%	6%	119	17	12	5%	5	2%
Kateřinice	49%	9%	195	21	11	4%	5	2%
Leskovec	42%	6%	119	18	6	3%	4	2%
Lhota u Vsetína	45%	8%	152	21	16	7%	9	4%
Liptál	50%	7%	298	21	23	5%	13	3%
Lužná	35%	3%	82	15	11	6%	5	3%
Malá Bystřice	46%	13%	84	26	5	5%	1	1%
Pozděchov	48%	5%	116	20	9	5%	3	2%
Prlov	42%	5%	91	17	9	5%	5	3%
Pržno	45%	5%	121	21	11	5%	5	2%
Ratiboř	50%	7%	379	22	15	3%	7	1%
Růžďka	42%	8%	189	21	9	3%	13	4%
Seninka	39%	9%	68	21	2	2%	5	5%
Ústí	46%	8%	119	20	15	8%	8	4%
Valašská Polanka	40%	7%	216	17	11	3%	4	1%
Vsetín	36%	4%	5015	17	1398	13%	847	8%
Zděchov	47%	10%	141	21	8	4%	3	2%

Předchozí tabulka přibližuje nižší úroveň vybavenosti automobily a rekreačními objekty v okrese Vsetín a i obcích řešeného území. Tento stav má dlouhou tradici i v období kdy příjmy domácností byly ve městě v rámci ČR nadprůměrné. Do značné míry vypovídá o hodnotové orientaci obyvatel, ale i lokalizaci města v rekreačním území.

2.3. Očekávaný vývoj atraktivity bydlení

Modelování změn - vývoje atraktivity bydlení během prognózovaného období (asi do r.2020) je problematické. Se značnými obtížemi je možno zkoumat jednotlivé komponenty (podmínky) vytvářející atraktivitu bydlení.

Následující vývojové faktory jsou seřazeny podle významnosti.

1) Na prvním místě je nutno uvažovat **vývoj nezaměstnanosti** a úzce provázané možnosti ekonomického rozvoje. Z dostupných podkladových materiálů a širších zdrojů je patrné :

- Úroveň nezaměstnanosti je v současnosti ve městě Vsetín z hlediska poměrů na Moravě nadprůměrná , z hlediska ČR vysoká, zásadní změna je málo pravděpodobná.
- Z hlediska struktury průmyslových podniků (strojírenství, potravinářský a lehký průmysl) existují problémy budoucího rozvoje. Tyto podniky jsou stále významným zdrojem pracovních míst. Otázkou zůstává nakolik se stát bude účastnit restrukturalizace těchto podniků. Hnacím motorem zaměstnanosti ve městech velikosti Vsetína se však postupně stává třetí sektor (služby, obchod, vzdělání, administrativa, rekreace, projekce, výzkum apod.). .
- Srovnání možností ekonomického rozvoje (komerčních investic) je poměrně složité. Předpoklady vytváří především realizace „Strategického plánu rozvoje města“ a podnikatelských zón. Významným rozvojovým impulsem se stává realizace průmyslové zóny Bobrky. Konkurenční města, regiony stejné velikosti však plánují a prosazují mnohá komerční rozvojová území. Z porovnání je patrné, že města budou ve své "kategorii" soutěžit o potencionální investory, kterých není dostatek. Ne vždy jsou však nové investice jednoznačným přínosem, obzvláště pokud vyvolají nadměrné podmiňující a vyvolané investice pro vlastní město.

2) **Doprava** - její podmínky představují hlavní problém rozvoje mnohých regionů a sídel. Hodnotit je možno jak vlastní dopravní podmínky v sídle, tak napojení na dopravní infrastrukturu v regionálním a širším měřítku. V případě spádového regionu Vsetína jsou tyto podmínky průměrné, do značné míry schází přímé či blízké napojení na dálniční tahy.

3) **Životní prostředí** spádového území Vsetína je v rámci konkurenčních regionů atraktivní, příznivě působí blízkost rekreačně atraktivních území. Posílení rekreační funkce je dále možné. V okolí ale i např. na Slovensku existuje řada konkurenčních regionů.

4) Pomalu se projevují **důsledky začlenění ČR do Evropské unie**, její dopad na migraci do regionu je omezený. V současnosti je odborníky předpokládáno, že migrace ČR vzhledem k zahraničí bude dlouhodobě vykazovat kladné saldo, více než 10000 osob ročně. Nižší nezaměstnanost než v Polsku a na Slovensku, růst reálných mezd a posilování koruny, vyšší sociální jistoty v ČR apod. budou

přitažlivé pro mnohé migranty. Právě migrace (tj. její obnovení především ze Slovenska) vytváří předpoklady mírného zlepšení záporného migračního salda.

ZÁVĚR: Ve výhledu pravděpodobně **nelze očekávat výraznější změny v atraktivitě bydlení ve městě a spádovém regionu**, hlavním problémem je nezaměstnanost ve městě a okolí.

3. Demografická část

3.1. Vývoj počtu obyvatel v řešeném území do r.2005

Obyvatelstvo každého regionu, sídla představuje systém, vykazující ve svém chování značnou setrvačnost, ale i proměnlivost. Setrvačnost obvykle vykazuje sociální a národnostní struktura, hodnotová a politická orientace obyvatel. Dynamické proměny v posledních letech vykázal spíše počet narozených, saldo migrace, ale i vývoj věkové struktury obyvatel.

Demografické charakteristiky obyvatel jednotlivých území jsou do značné míry i odrazem historického vývoje. V mnohých studiích je však přeceňován vliv výchozích demografických charakteristik na další vývoj počtu obyvatel sídel. U demografických procesů je možno do určité míry předvídat jejich další vývoj, především počet narozených, zemřelých. Jak již bylo naznačeno mnohem obtížnější jsou prognózy však prognózy migrace (proto byly v úvodu popisovány podmínky atraktivity bydlení – rozhodující pro odhad budoucí migrace).

Jedním ze základních demografických ukazatelů je celkový vývoj počtu obyvatel v řešeném území z dlouhodobého hlediska (v tabule č. 6 uvedeno od roku 1869 – prvního moderního sčítání na území ČR). Z údajů je patrný diferencovaný vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích řešeného území, zejména po druhé světové válce byl růst počtu obyvatel města Vsetína zabezpečován migrací z okolních obcí. Po r.1991 a především v posledních letech se situace do značné míry obrátila.

Tab. č. 6 Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v řešeném území

územní celek / rok	1869	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bystřička	402	458	525	508	828	778	940	922	976
Hošťálková	1802	1805	1915	1818	2023	1903	1991	2009	2032
Hovězí	3246	3482	3805	1879	2230	2192	2157	2177	2312
Huslenky				2222	2516	2413	2133	2120	2088
Jablůnka	900	1098	1200	1330	1706	1843	1973	1919	1974
Janová	553	584	670	708	741	702	652	649	686
Kateřince	1059	986	923	987	1121	1075	1008	949	919
Lískovec	539	492	592	647	743	707	679	639	660
Lhota u Vsetína	721	825	810	862	948	851	795	739	725
Liptál	1548	1715	1642	1445	1547	1503	1429	1394	1409
Lužná	791	871	899	828	808	832	694	552	554
Malá Bystřice	777	779	668	476	484	464	387	342	331
Pozděchov	558	625	669	687	786	715	674	570	586
Prlov	435	544	556	501	664	642	582	544	549
Pržno	792	859	896	843	872	775	698	637	656
Ratiboř	1110	1469	1468	1172	1621	1605	1622	1732	1756
Růžka	1669	1625	1510	1498	1477	1263	1053	948	882
Seninka	390	422	430	377	413	398	363	331	317
Ústí	379	414	493	468	544	521	548	542	600
Valašská Polanka	716	786	875	1095	1227	1176	1212	1246	1300
Vsetín	5107	8869	9727	16623	18213	22108	27932	29661	29190
Zděchov	888	784	827	705	823	759	657	661	664
řešené území	24382	29492	31100	37679	42335	45225	50179	51283	51166
okres Vsetín								146898	147064

Tab. č. 7 Relativní změna počtu obyvatel vzhledem k předchozímu uvedenému roku

územní celek / rok	1869	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bystřička	100%	114%	115%	97%	163%	94%	121%	98%	106%
Hošťálková	100%	100%	106%	95%	111%	94%	105%	101%	101%
Hovězí	100%	107%	109%	49%	119%	98%	98%	101%	106%
Huslenky				100%	113%	96%	88%	99%	98%
Jablůnka	100%	122%	109%	111%	128%	108%	107%	97%	103%
Janová	100%	106%	115%	106%	105%	95%	93%	100%	106%
Kateřince	100%	93%	94%	107%	114%	96%	94%	94%	97%
Leskovec	100%	91%	120%	109%	115%	95%	96%	94%	103%
Lhota u Vsetína	100%	114%	98%	106%	110%	90%	93%	93%	98%
Liptál	100%	111%	96%	88%	107%	97%	95%	98%	101%
Lužná	100%	110%	103%	92%	98%	103%	83%	80%	100%
Malá Bystřice	100%	100%	86%	71%	102%	96%	83%	88%	97%
Pozděchov	100%	112%	107%	103%	114%	91%	94%	85%	103%
Prlov	100%	125%	102%	90%	133%	97%	91%	93%	101%
Pržno	100%	108%	104%	94%	103%	89%	90%	91%	103%
Ratiboř	100%	132%	100%	80%	138%	99%	101%	107%	101%
Růžka	100%	97%	93%	99%	99%	86%	83%	90%	93%
Seninka	100%	108%	102%	88%	110%	96%	91%	91%	96%
Ústí	100%	109%	119%	95%	116%	96%	105%	99%	111%
Valašská Polanka	100%	110%	111%	125%	112%	96%	103%	103%	104%
Vsetín	100%	174%	110%	171%	110%	121%	126%	106%	98%
Zděchov	100%	88%	105%	85%	117%	92%	87%	101%	100%
řešené území	100%	121%	105%	121%	112%	107%	111%	102%	100%

Samotné město Vsetín vykazuje v rámci měst České republiky poměrně neobvyklý dlouhodobý vývoj počtu obyvatel i jeho věkové a národnostní struktury. Už před druhou světovou válkou došlo v návaznosti na rozvoj zbrojního průmyslu k rychlému růstu počtu obyvatel města, který pokračoval prakticky v celém poválečném období. Imigrace přivedla do města původem většinou vesnické obyvatelstvo z okolí ale i ze Slovenska, s poměrně pestrá národnostní strukturou. Prudký růst počtu obyvatel skončil naopak podobně jako u mnoha měst v osmdesátých letech 20. století.

Tab. č. 8 Vývoj počtu obyvatel měst v období 1993-2000, srovnání s vybranými městy a ČR

Velikostní skupina měst, okres, město	Narození živě na 1000 ob.	Mimoman ž. narození v %	Potrasy na 100 naroz.	Zemřelí na 1000 ob.	Přirozený přír. na 1000 ob.	Přírůstek stěh. na 1000 ob.	Celkový přír. na 1000 ob.
Česká republika	9,4	17,1	62,5	11,0	-1,6	0,9	-0,7
Města celkem	9,3	19,0	68,0	10,5	-1,2	-0,3	-1,5
Ostatní obce	9,8	12,7	49,5	12,3	-2,5	3,8	1,3
skupina měst 25 000-47 499	9,6	19,8	70,8	9,3	0,3	-1,7	-1,4
Holešov	9,2	11,4	58,4	12,1	-2,9	2,0	-1,0
Kroměříž	8,5	14,0	74,3	10,0	-1,5	3,5	2,0
Uherské Hradiště	9,1	9,9	59,5	8,9	0,2	-	0,2
Uherský Brod	9,3	7,5	51,2	8,6	0,7	-1,6	-0,9
Rožnov pod Radhoštěm	9,2	13,2	57,8	8,4	0,8	0,5	1,4
Valašské Meziříčí	10,3	12,6	51,2	10,5	-0,2	-1,3	-1,5
Vsetín	9,5	17,1	63,0	8,7	0,8	-2,9	-2,1
Otrokovice	9,2	11,5	63,0	7,5	1,7	-5,0	-3,2
Zlín	7,9	11,2	69,2	10,4	-2,5	-1,7	-4,2

Z uvedených údajů v předchozí tabulce je patrný obecný **pokles počtu obyvatel v celé ČR**, který se však na rozdíl od minulosti realizoval **především ve městech**. Města vykazovala navíc úbytek počtu obyvatel stěhováním, zatímco ostatní obce – přírůstek. Plně se tak začaly projevovat **tendence k suburbanizaci českých měst**, značná část obyvatel preferuje bydlení v menších příměstských obcích, s dobrou dopravní dostupností a kvalitním životním a rekreačním prostředím. Ke změně preferencí přispívá rostoucí automobilizace, ale i lokalizace nákupních center, průmyslových zón na okraje měst do dopravních uzlů apod. . Celý tento proces se děje i pod ekonomickým tlakem relativně rychleji rostoucích nákladů na bydlení ve městech. Z tabulky je patrný především **pokles počtu narozených dětí**, který má rozhodující vliv na počet žáků ve školním věku a dlouhodobě i vývoj počtu obyvatel v poproduktivní věku (především po r.2020). V posledních letech se však pokles zpomalil a je možno hovořit o stagnaci porodnosti. Dosažení příznivějších poměrů – srovnatelných s obdobím před 20 lety je málo pravděpodobné.

V další tabulce jsou uvedeny údaje o vývoji počtu obyvatel v řešeném území a jednotlivých obcích v období začátek roku 2002 až 2005. V první řadě je nutno vnímat skutečnost, že tyto údaje podobně jako u jiných obcí a regionů se liší od vlastní statistiky obcí. Odlišnosti však není nutno považovat za

zásadní, vychází z použité metodiky. Statistika obcí údaje většinou velmi mírně nadhodnocuje (1-2%). Z údajů je patrný zejména podíl města Vsetína na poklesu obyvatel v řešeném území.

Tab. č. 9 Vývoj počtu obyvatel v posledních letech (podle ČSÚ)

rok	2002	2003	2004	2005	změna 2002 - 2003	změna 2003 - 2004	změna 2004 - 2005
Bystřička	966	964	956	941	-2	-8	-15
Hošťálková	2063	2030	2036	2034	-33	6	-2
Hovězí	2316	2336	2351	2356	20	15	5
Huslenky	2095	2101	2096	2079	6	-5	-17
Jablůnka	1974	1986	2004	2017	12	18	13
Janová	704	717	726	723	13	9	-3
Kateřinice	929	937	938	949	8	1	11
Leskovec	667	667	666	670	0	-1	4
Lhota u Vsetína	736	743	744	754	7	1	10
Liptál	1411	1406	1403	1403	-5	-3	0
Lužná	553	558	574	565	5	16	-9
Malá Bystřice	336	340	344	333	4	4	-11
Pozděchov	577	582	574	566	5	-8	-8
Prlov	539	532	526	526	-7	-6	0
Pržno	659	663	656	668	4	-7	12
Ratiboř	1746	1744	1719	1726	-2	-25	7
Růžďka	885	876	877	905	-9	1	28
Seninka	314	324	318	313	10	-6	-5
Ústí	602	598	588	584	-4	-10	-4
Valašská Polanka	1315	1328	1328	1328	13	0	0
Vsetín	28983	28731	28575	28350	-252	-156	-225
Zděchov	663	659	649	632	-4	-10	-17
řešené území	51033	50822	50648	50422	-211	-174	-226

ČSÚ věnoval této problematice v poslední době poměrně značnou pozornost – viz. převzatý text ČSÚ z 2.12.2004 – s názvem **Proč existují dvojí údaje o počtech obyvatel měst a obcí.** „Proto probíhá řada jednání s Ministerstvem vnitra s cílem využívat Centrální registr obyvatel také pro statistické účely a doplnit, popř.i nahradit jím dosud existující statistická zjišťování o pohybu obyvatelstva. **Konkrétním výsledkem je například to, že již od ledna 2005 nebudou matriky a občané při změně trvalého bydliště vyplňovat „Hlášení o stěhování Obyv 5-12“, protože údaje budou přebírány z Centrálního registru obyvatel.** Další využití dat z tohoto registru pro statistické účely je podmíněno novelizací zákona o státní statistické službě, jejíž návrh je nyní ve stádiu připomínkového řízení a navrhovaná novelizace by mohla začít platit od počátku roku 2006. Naopak se předpokládá, že výsledky z dalšího sčítání lidu, domů a bytů, které se má konat podle doporučení OSN kolem roku 2010, by mohly být využity pro zpřesnění Centrálního registru obyvatel. To by měl umožnit připravovaný zákon, který bude pravděpodobně navržen pro následující populační census, obdobně jako tomu bylo při sčítání lidu v roce 2001. „

Tab. č. 10 Vývoj počtu obyvatel v posledních letech (podle evidence obcí), PM-přirozenou měnou

	rok 2000			rok 2001			rok 2002		
	migrace	PM	celkem	migrace	PM	celkem	migrace	PM	celkem
Bystřička	0	7	7	-3	5	2	1	1	2
Hošťálková	2	8	10	14	9	23	13	0	13
Hovězí	22	9	31	9	12	21	24	6	30
Huslenky	-9	-6	-15	16	-8	8	15	0	15
Jablůnka	13	-10	3	21	-17	4	11	4	15
Janová	7	-5	2	26	-8	18	0	-1	-1
Kateřinice	15	-3	12	9	-5	4	1	3	4
Leskovec	18	-2	16	8	1	9	7	-6	1
Lhota u Vsetína	5	0	5	10	-5	5	11	-3	8
Liptál	0	9	9	12	-3	9	16	-12	4
Lužná	3	-10	-7	1	-2	-1	5	-1	4
Malá Bystřice	-14	-3	-17	10	-6	4	2	2	4
Pozděchov	-2	-2	-4	-2	-7	-9	1	0	1
Prlov	7	-3	4	-5	-4	-9	-4	-4	-8
Pržno	1	-4	-3	13	-6	7	6	-2	4
Ratiboř	-10	-4	-14	-21	1	-20	2	-11	-9
Růžďka	4	-12	-8	3	-7	-4	2	-10	-8
Seninka	7	0	7	-3	-3	-6	2	5	7
Ústí	14	0	14	-3	3	0	-4	-1	-5
Valašská Polanka	14	0	14	14	5	19	13	2	15
Vsetín	2	9	11	44	12	56	-30	-1	-31
Zděchov	5	2	7	-3	0	-3	-8	1	-7
řešené území	104	-20	84	170	-33	137	86	-28	58
	rok 2003			rok 2004			rok 2005		
	migrace	PM	celkem	migrace	PM	celkem	migrace	PM	celkem
Bystřička	-19	2	-17	-1	-5	-6	-12	-2	-19
Hošťálková	23	-19	4	-2	-3	-5	9	5	23
Hovězí	6	6	12	14	-3	11	12	3	6
Huslenky	-5	0	-5	-3	-1	-4	11	3	-5
Jablůnka	-30	-13	-43	-5	5	0	-7	-2	-30
Janová	4	2	6	1	5	6	8	-7	4
Kateřinice	1	-3	-2	10	0	10	-8	-2	1
Leskovec	-4	0	-4	9	1	10	8	-10	-4
Lhota u Vsetína	0	1	1	11	2	13	4	-4	0
Liptál	2	-10	-8	1	-7	-6	17	-1	2
Lužná	30	-10	20	-8	-2	-10	-1	-3	30
Malá Bystřice	4	2	6	-4	-1	-5	-1	-3	4
Pozděchov	-1	-1	-2	-2	-2	-4	-11	-6	-1
Prlov	-5	-5	-10	-6	-2	-8	0	-2	-5
Pržno	-6	-2	-8	18	-7	11	17	-7	-6
Ratiboř	-9	-15	-24	9	-3	6	21	-4	-9
Růžďka	18	-10	8	27	-2	25	-12	6	18
Seninka	-4	-1	-5	-1	-2	-3	4	-6	-4
Ústí	-11	1	-10	-3	-3	-6	-1	-6	-11
Valašská Polanka	7	-9	-2	-9	10	1	6	4	7
Vsetín	11	23	34	-22	3	-19	-48	39	11
Zděchov	2	-9	-7	-11	-5	-16	-1	0	2
řešené území	14	-70	-56	23	-22	1	15	-5	14

Rozdíl mezi oběma druhy statistiky je plně vnímán. Pro výpočty byla vzata v úvahu předpokládaná skutečnost, že obecní evidence podhodnocuje zejména záporné saldo migrace, problém vzniká z velké části při odhlašování obyvatel.

Mnohdy je pokles počtu obyvatel spojován pouze s poklesem bytové výstavby, nikoliv atraktivitu bydlení. Vývoj počtu obyvatel je proto zajímavé srovnat s charakteristikami bydlení – zejména s čistým přírůstkem bytů.

Tab. č. 11 Struktura bytového fondu – trvale obydlené a neobydlené byty

	byty celkem	trvale obydlené byty			neobydlené byty			
		celkem	v bytových domech	rodinných domech	celkem	% nebo.	nebo k rekreaci	nezpůsobilé k bydlení
ČR	4366293	3827678	2160730	1632131	538615	12,3%	175225	53196
okres Vsetín	56836	50212	23367	26308	6624	11,7%	2072	839
Bystřička	365	303	33	268	62	17,0%	30	7
Hošťálková	767	661	132	520	106	13,8%	36	22
Hovězí	884	766	94	668	118	13,3%	27	26
Huslenky	737	606	10	592	131	17,8%	61	15
Jablůnka	820	716	189	519	104	12,7%	26	15
Janová	278	226	4	220	52	18,7%	33	8
Kateřinice	346	278	16	260	68	19,7%	39	5
Lískovec	233	205	14	188	28	12,0%	14	5
Lhota u Vsetína	282	240	4	236	42	14,9%	6	6
Liptál	524	446	33	405	78	14,9%	13	7
Lužná	282	197	18	178	85	30,1%	54	10
Malá Bystřice	163	107	4	101	56	34,4%	49	3
Pozděchov	259	191	8	179	68	26,3%	34	15
Prlov	195	168	12	154	27	13,8%	13	4
Pržno	278	215	13	197	63	22,7%	35	8
Ratiboř	641	561	39	515	80	12,5%	15	10
Růžďka	403	310	5	303	93	23,1%	42	22
Seninka	129	111	14	97	18	14,0%	5	1
Ústí	210	184	11	173	26	12,4%	15	3
Valašská Polanka	446	384	58	320	62	13,9%	28	13
Vsetín	11713	10971	9071	1755	742	6,3%	58	66
Zděchov	237	196	19	177	41	17,3%	21	8
řešené území	20192	18042	9801	8025	2150	10,6%	654	279

Mírně převažující formou bydlení je v řešeném území bydlení v bytových domech. To je koncentrováno zejména ve Vsetíně, ale významný počet bytů v bytových domech se koncentruje i v menších obcích (Jablůnka, Hošťálková). Podíl bytů v bytových domech na celkovém počtu trvale obydlených bytů je v řešeném území cca 54%, průměr v ČR je cca 56%. Tj. druhová skladba bydlení je v průměru řešeného území a ČR velmi podobná. Toto je nutno považovat za významný předpoklad pro další korektní srovnání řešeného území – jeho vybavenosti kapacitami zařízení sociální péče s průměry ČR. Pokud by bylo srovnáváno pouze území města

nebo vesnické zástavby pak by bylo nutno vnímat rozdíly vyplývající z odlišného sociálního - rodinného chování obyvatel promítající se do poptávky po kapacitách sociálních zařízení. Ve vesnické zástavbě probíhá sociální – rodinná dezintegrace výrazně pomaleji než v městské zástavbě, zejména u velkých sídlišť.

V následující tabulce jsou uvedeny údaje o věkové struktuře bytového fondu v řešeném území. Z údajů je patrné – že procento nových bytů tj. počet bytů získaných v období 1991-2001 se v řešeném území prakticky neodlišuje od průměru ČR. Na první pohled vypadá tato skutečnost poměrně příznivě. Ve skutečnosti však teprve nadprůměrná intenzita nové bytové výstavby znamená stagnaci či mírný růst počtu obyvatel v určitém území. Poučný může být vývoj v samotném Vsetíně, viz. tabulka č.11 – dokumentující dlouhodobý vývoj zalidněnosti bytů ve městě. I přes poměrně značné čisté přírůstky trvale obydlených bytů ve Vsetíně po r.1991 (čistý přírůstek cca 510 bytů do r.2001) poklesl počet obyvatel ve městě asi o 470 (ve srovnatelném období). Celý tento jev je vysvětlitelný především prudkým poklesem průměrné velikosti cenové a bytové domácnosti

Tab. č. 12 Struktura bytového fondu – podle věku

	trvale obydlené byty	z toho byty postavené v období						
		1946-1980		1981-1990		1991-2001		nezjištěno
		abs,	abs,	abs,	abs,	abs,	abs,	
ČR	3827678	1868940	48,8%	627486	16,4%	313769	8,2%	37545
okres Vsetín	50212	29944	59,6%	8566	17,1%	4283	8,5%	254
Bystřička	303	187	61,7%	38	12,5%	34	11,2%	2
Hošťálková	661	350	53,0%	104	15,7%	111	16,8%	4
Hovězí	766	427	55,7%	131	17,1%	75	9,8%	1
Huslenky	606	314	51,8%	99	16,3%	59	9,7%	5
Jablunka	716	422	58,9%	102	14,2%	68	9,5%	2
Janová	226	114	50,4%	34	15,0%	30	13,3%	3
Kateřinice	278	171	61,5%	45	16,2%	21	7,6%	2
Leskovec	205	118	57,6%	29	14,1%	21	10,2%	2
Lhota u Vsetína	240	139	57,9%	28	11,7%	19	7,9%	1
Liptál	446	270	60,5%	51	11,4%	49	11,0%	3
Lužná	197	110	55,8%	10	5,1%	25	12,7%	6
Malá Bystřice	107	47	43,9%	24	22,4%	8	7,5%	4
Pozdřechov	191	114	59,7%	22	11,5%	18	9,4%	5
Prlov	168	99	58,9%	22	13,1%	5	3,0%	2
Pržno	215	114	53,0%	27	12,6%	15	7,0%	3
Ratiboř	561	320	57,0%	85	15,2%	62	11,1%	1
Růžďka	310	189	61,0%	46	14,8%	15	4,8%	2
Seninka	111	58	52,3%	16	14,4%	9	8,1%	0
Ústí	184	98	53,3%	26	14,1%	20	10,9%	0
Valašská Polanka	384	218	56,8%	58	15,1%	45	11,7%	2
Vsetín	10971	7125	64,9%	1760	16,0%	793	7,2%	22
Zdřechov	196	89	45,4%	42	21,4%	13	6,6%	2
řešené území	18042	11093	61,5%	2799	15,5%	1515	8,4%	74

Tab.č. 13 Vývoj počtu trvale obydlených bytů a zalidněnosti bytů ve městě Vsetíně

rok	1961	1970	1980	1991	2001
celkem	3,56	3,30	2,96	2,84	2,66

Zdroj : ČSÚ, vlastní výpočty

V celém řešeném území roste především zastoupení jedno a dvojčlenných domácností, tj. důchodců, ale i samostatně žijících osob. Domácnosti jednotlivců tvořily již v roce 1991 cca 22% všech bytových domácností ve Vsetíně, údaje ze sčítání z r.2001 potvrzují prudký nárůst podílu těchto domácností na cca 34%. Doprovodná krize systému bydlení není způsobena nedostatkem bytů, ale tím, že systém bydlení nenabízí přiměřené bydlení pro sociálně potřebně a mladé rodiny (s dětmi a které chtějí mít děti). Sociální zacílení silně regulovaného systému bydlení je velmi nepřesné a způsobuje přenos části poptávky i do sociálního systému – zařízení sociální péče (např. DPS).

Nejlevnější a fungující řešení je možno hledat v liberalizaci systému a zavedení moderní sociální dávky na bydlení (zabezpečující, že čisté nájemné za přiměřený byt nepohltí více než 15-20% čistých příjmů rodiny). Pokud by však byl v nejbližších letech zaveden funkční systém podpory bydlení, pak by došlo i k růstu migrace za prací z řešeného území. Právě současný zablokovaný systém bydlení (nezaměstnaný nemůže migrovat za prací do Brna, Prahy aniž by zaplatil nepřiměřené částky za bydlení na volném trhu bydlení) způsobuje, že počet obyvatel neklesá vlivem migrace ještě rychleji.

ZÁVĚR: Řešené území začalo vykazovat dlouhodobý **mírný pokles počtu obyvatel, podobně jako mnoho dalších regionů v ČR.** Negativní vývoj vykazuje saldo migrace i vývoj přirozenou měnou. K tomuto jevu dochází i přes přírůstky počtu bytů po r.1991. Pro následující bilance vycházíme ze stavu 50948 trvale bydlících obyvatel na konci roku 2005, podle podkladů poskytnutých objednatelem. **U střední varianty celkové prognózy je uvažován pokles na 50000 obyvatel v řešeném území, v maximální na 50500, minimální 49700 do r.2020.** Vnímány jsou i rozdíly u jednotlivých druhů dostupných demografických údajů o vývoji počtu obyvatel v obcích.

3.2. Širší demografické souvislosti vývoje počtu obyvatel

Pro dokreslení demografických podmínek ve kterých se řešené území nachází je uváděn následující popis širších vnějších demografických podmínek.

Obecné demografické podmínky vytvářejí celkový rámec vývoje počtu obyvatel v jednotlivých sídlech. Obyvatelé sídel tvoří oddělené populace, jsou součástí širšího vzájemně propojeného systému jehož chování a vývoj se vzájemně rychle ovlivňuje. **Po r.1991 došlo k zásadním změnám v demografickém chování obyvatel v celé České republice, které však mají hlubší kořeny.** Pokles porodnosti již v šedesátých letech minulého století do značné míry utlumily pronatalitní opatření „Husákova režimu“. V kombinaci s příznivou věkovou strukturou, dotovaným bydlením pak došlo k výraznému zvýšení porodnosti v sedmdesátých letech. Tato „silná“ generace však v současnosti

vykazuje zcela odlišné demografické chování než generace rodičů. Hlavní změnou je doposud největší **propad počtu narozených dětí** v celé historii ČR. Míry plodnosti a reprodukce klesly hluboko pod hladinu zabezpečující prostou reprodukci obyvatel. Úhrnná plodnost rychle klesla pod západoevropský průměr. V r.1997 poklesla v ČR pod hodnotu 1,2 . Pokles počtu narozených nastal ve všech transformujících se ekonomikách. Nejhlubší byl v bývalé NDR – tzv. východních zemích SRN. Z následujících tabulek jsou patrné, ale i výrazné poklesy v jiných zemích – Litva, Estonsko, Bulharsko.

. V mnoha západoevropských sídlech, zejména městech tvoří právě jednočlenné domácnosti až 50% z celkového počtu domácností. Vývoj v ČR se ubírá také tímto směrem. Obecná transformace tradiční rodiny vyvolaná změnami postavení žen a mužů, umocněná plošnými sociálními systémy je skutečností. Tradiční mocenská, ekonomická a širší sociální motivace k výchově dětí ustoupila novým oblastem preferencí, individuální seberealizace. Dlouhodobější vývoj nelze přičítat pouze ekonomickým faktorům. Ekonomická opatření (včetně např. výstavby bytů pro mladé rodiny) mohou přinést krátkodobé zvýšení porodnosti. V dlouhodobém horizontu však přinášejí spíše škody (viz. zásadní vychýlení věkové struktury z 70. let minulého století jako důsledek pronatalitních opatření). Neřeší však základní příčiny nízké porodnosti – vyplývající především z přijímané hodnotové stupnice, preferencí obyvatel. Děti jako kladnou "hodnotu" vytlačují jiné hodnoty - volný čas, spotřeba, nezodpovědnost. V kolonce životní úroveň je nutno vnímat nejen pouze finanční náklady, ale i volný čas, který v současném otevřeném světě se stal mnohdy mnohem cennější. Zároveň výchova dětí pro mnohé rodiny nenabyla dostatečně pozitivního obsahu, percepce (vnímání) této hodnoty je nízké. **Příznivý vývoj zaznamenala úmrtnost**, která od šedesátých let minulého století stagnovala a u mužů středních věkových kategorií se dokonce zvyšovala. Zlepšení zdaleka neznamená, že by mohlo brzy dojít k dosažení úrovně v západoevropských zemích. Současná střední délka života je u mužů asi 72,6 let, u žen 79,0 let (v r.2004). Vzhledem k roku 1990 nastalo zlepšení u mužů asi o 4,3 roky, u žen o 3,3 roky.

Tab.č. 14 Vývoj vybraných demografických ukazatelů v ČR

ukazatel – rok	1987	1991	1993	1995	1997	1999	2000	2004
úhrnná plodnost	1,91	1,861	1,67	1,28	1,17	1,13	1,14	1,23
průměrný věk matek	24,7	24,7	25,0	25,8	26,1	26,9	27,2	28,0
průměrný věk matek při narození prvního dítěte	22,4	22,4	22,6	23,3	23,7	24,6	24,9	
úhrnná potratovost	1,52	1,50	0,98	0,66	0,65	0,70	0,63	0,55
naděje dožití – muži	-	68,2	69,2	69,7	70,5	71,4	71,6	72,6
naděje dožití – ženy	-	75,7	76,4	76,6	77,5	78,1	78,3	79,0

Jak již bylo uvedeno výrazný růst vykazují zejména jednočlenné domácnosti (např. domácnosti rozvedených osob, důchodců ale stále více i samostatně žijících mladých osob). Zároveň tak roste soužití domácností, protože nastal pokles intenzity nové výstavby po r.1990. Zásadní změny demografických podmínek po r.1989 je nutno vzít v úvahu, otázkou však zůstává nakolik jsou uvedené změny dočasné či trvalé. Je pravděpodobné, že lze očekávat pouze velmi mírné zlepšení ukazatelů - např. plodnosti (viz. např. vývoj v tomto roce), dosažení úrovně před rokem 1990 je však nemožné.

Po roce 1989 nastal postupně i prudký pokles sňatečnosti, hlavní jeho příčinou je odkládání sňatků do vyššího věku snoubenců. Pod vlivem poklesu sňatečnosti klesá i rozvodový potenciál. Na první pohled paradoxně povede pokles sňatečnosti k rychlejší potřebě nových bytů - zejména malometrážních (jejich ceny v posledních letech stouply mnohem rychleji než u větších bytů).

Okres Vsetín se z hlediska demografického vývoje výrazněji nevymyká obecným trendům. Velmi mírně vyšší (příznivější) úhrnnou plodnost je možno přičítat spíše odlišnému demografickému chování vesnického osídlení okresu.

3.3. Prognóza vývoje

Pro vytvoření základních rámců vývoje počtu obyvatel v poproduktivním věku je nezbytná celková prognóza vývoje počtu obyvatel v řešeném území. Pro řešené území existují prognózy vývoje obyvatel, které byly zhotoveny v minulosti, zejména v návaznosti na zpracování územně plánovací dokumentace.

3.3.1. Prognózy vývoje počtu obyvatel – možnosti srovnání s jinými výstupy

Příkladem prognóz zpracovaných v rámci územně plánovací dokumentace může být zejména město Vsetín. V posledním územním plánu bylo do roku 2010 uvažováno s růstem počtu obyvatel asi na 32500 (tj. převedeno na současné administrativní území – na 31800). Zároveň bylo uvažováno se získáním asi 1410 nových bytů během 15 let, tj. s novou bytovou výstavbou minimálně 90 bytů ročně. Skutečný vývoj se odchýlil od této optimistické prognózy. Příčinou je pouze z menší zčásti nižší rozsah nové bytové výstavby po r.1991. Hlavní příčinou je velmi prudká a mnohdy neočekávaná změna demografických podmínek v regionu a celé ČR.

Zároveň je nutno vzít v úvahu skutečnost že prognóza v územně plánovací dokumentaci představuje vždy spíše horní strop odhadu, tj. optimistickou variantu možného vývoje. V samotném územním plánu Vsetína se uvádělo, že: "lze očekávat tlaky a tendence, které budou ztěžovat dosažení uvedeného počtu obyvatel, především v oblasti zaměstnanosti".

Využití prognóz z územně plánovací dokumentací se stává nemožné i z hlediska různého přístupu ke zpracování prognóz a různému stupni „zastaralosti“ této dokumentace.

Výrazně aktuálnějším a přesnějším zdrojem o očekávaném vývoji počtu obyvatel jsou prognózy Českého statistického úřadu (ČSÚ). V následující tabulce je uvedena aktuální prognóza za celou ČR, která vychází i z předpokládané úrovně migrace (kladného salda migrace se zahraničím).

Tab. č. 15 Prognóza vývoje počtu obyvatel podle ČSÚ – celá ČR

Věk	2002	2005	2010	2015	2020
Celkem	10 203 269	10 235 973	10 283 042	10 301 994	10 283 929
0-14	1 589 766	1 487 148	1 400 028	1 426 352	1 408 644
15-64	7 195 541	7 302 144	7 286 202	7 011 496	6 786 952
65+	1 417 962	1 446 681	1 596 812	1 864 146	2 088 333
0-14	15,6%	14,5%	13,6%	13,8%	13,7%
15-64	70,5%	71,3%	70,9%	68,1%	66,0%
65+	13,9%	14,1%	15,5%	18,1%	20,3%
65-74	818 702	808 905	924 610	1 165 776	1 273 549
75-84	501 081	540 598	527 687	524 561	627 483
85+	98 179	97 178	144 515	173 809	187 301
65-74	8,0%	7,9%	9,0%	11,3%	12,4%
75-84	4,9%	5,3%	5,1%	5,1%	6,1%
85+	1,0%	0,9%	1,4%	1,7%	1,8%

V další tabulce je uvedena prognóza ČSÚ pro Zlínský kraj. V této prognóze není uvažován vliv migrace. V obou případech se jedná o „střední“ variantu zpracovaných prognóz. **Z obou tabulek je patrná zásadní shoda o vzestupu podílu věkové skupiny obyvatel nad 65 let z výchozího podílu cca 13,9% v celé ČR (14,0% ve Zlínském kraji) na cca 20,3% v ČR a 20,6% ve Zlínském kraji.**

Tab. č. 16 Prognóza vývoje počtu obyvatel podle ČSÚ - Zlínský kraj

Věk	2002	2005	2010	2015	2020
Celkem	10 203 269	10 235 973	10 283 042	10 301 994	10 283 929
0-14	93608	86544	79672	80073	78485
15-64	416765	418266	412706	392900	373799
65+	82757	85260	92827	105614	117369
0-14	15,8%	14,7%	13,6%	13,8%	13,8%
15-64	70,3%	70,9%	70,5%	67,9%	65,6%
65+	14,0%	14,4%	15,9%	18,3%	20,6%
65-74	48779	48851	53043	63403	69584
75-84	28276	30781	31625	32109	36319
85+	5702	5628	8159	10102	11466
65-74	8,2%	8,3%	9,1%	11,0%	12,2%
75-84	4,8%	5,2%	5,4%	5,5%	6,4%
85+	1,0%	1,0%	1,4%	1,7%	2,0%

Pokud vycházíme z předpokladu, že věková struktura obyvatel v řešeném území se výrazněji neliší od věkové struktury ČR (viz. následující tabulka), Zlínského kraje, pak by bylo možno uváděné údaje porovnat s výsledky modelování věkové struktury v řešeném území.

Tab. č. 17 Věková struktura obyvatel – srovnání s ČR

	celkem	0-14 let	% podíl 0-14	65+let	% podíl 65+	nezjištěno	průměrný věk
ČR	10230060	1654862	16,2%	1410571	13,8%	3483	39
Zlínský kraj	595010	98415	16,5%	81441	13,7%	99	38
okres Vsetín	147064	25376	17,3%	18684	12,7%	7	38
Bystřička	976	184	18,9%	133	13,6%	0	38
Hošťálková	2032	367	18,1%	227	11,2%	0	37
Hovězí	2312	432	18,7%	301	13,0%	0	37
Huslenky	2088	392	18,8%	270	12,9%	0	37
Jablůnka	1974	314	15,9%	297	15,0%	0	39
Janová	686	111	16,2%	103	15,0%	0	39
Kateřinice	919	156	17,0%	113	12,3%	0	38
Leskovec	660	121	18,3%	93	14,1%	0	38
Lhota u Vsetína	725	105	14,5%	120	16,6%	0	40
Liptál	1409	259	18,4%	228	16,2%	0	39
Lužná	554	92	16,6%	88	15,9%	0	40
Malá Bystřice	331	52	15,7%	62	18,7%	0	41
Pozděchov	586	104	17,7%	79	13,5%	0	38
Prlov	549	100	18,2%	63	11,5%	0	37
Pržno	656	93	14,2%	105	16,0%	0	42
Ratiboř	1756	313	17,8%	206	11,7%	0	37
Růžďka	882	130	14,7%	145	16,4%	0	40
Seninka	317	43	13,6%	46	14,5%	0	40
Ústí	600	104	17,3%	71	11,8%	0	38
Valašská Polanka	1300	261	20,1%	137	10,5%	0	36
Vsetín	29190	4787	16,4%	3640	12,5%	0	38
Zděchov	664	113	17,0%	98	14,8%	0	37
řešené území	51166	8633	16,9%	6625	12,9%	0	x

zdroj : ČSÚ SLDB, 2001

Určité odlišnosti ve věkové struktuře (zejména ve srovnání s celou ČR) je však možno pozorovat. A to právě v nižším zastoupení obyvatel ve věku 65+let u většiny obcí řešeného území i v řešeném území jako celku. Tyto rozdíly se vzhledem k průměru ČR, ale i Zlínského kraje budou do roku 2020 spíše zmenšovat, než naopak. Řešené území – v minulosti s poměrně „mladou“ populací bude „stárnout“ rychleji než průměr ČR. Odchytky ve věkové struktuře obyvatel je při porovnání výsledků nutno přiměřeně vnímat, v zásadě však toto porovnání nevylučují.

Tab. č. 18 Věková struktura obyvatel okresu Vsetín – srovnání s ČR

Věková skupina -let		okres Vsetín	ČR	okres Vsetín	ČR
Od	do	abs.	abs.	%	%
0	4	6722	444 613	4,57%	4,35%
5	9	8658	562 498	5,89%	5,50%
10	14	9996	647 758	6,80%	6,33%
15	19	10286	683 458	6,99%	6,68%
20	24	12173	843 664	8,28%	8,25%
25	29	12491	865 035	8,49%	8,46%
30	34	10101	687 702	6,87%	6,72%
35	39	10537	688 975	7,16%	6,73%
40	44	9923	676 213	6,75%	6,61%
45	49	10871	790 149	7,39%	7,72%
50	54	10678	812 925	7,26%	7,95%
55	59	9048	639 806	6,15%	6,25%
60	64	6889	473 212	4,68%	4,63%
65	69	6086	434 561	4,14%	4,25%
70	74	5410	406 120	3,68%	3,97%
75	79	3988	324 342	2,71%	3,17%
80	84	1730	132 767	1,18%	1,30%
85	90	1470	83 210	1,00%	0,81%
90+		*	29 571	*	0,29%
nezjištěno		7	3 481	0,00%	0,03%
celkem		147064	10230060	100,00%	100,00%

* započteno v předchozí věkové skupině, zdroj : ČSÚ, Sčítání lidu 2001

3.3.2. Modelování vývoje počtu obyvatel v poproduktivním věku

Zvolený model vývoje počtu obyvatel v řešeném území rámcově vychází z celkového vývoje počtu obyvatel (viz. předchozí kapitoly) a samostatného modelování vývoje ve věkové skupině nad 65 let. Po zvážení všech širších demografických faktorů (především nezaměstnanosti, migrace – atraktivita bydlení, vývoje počtu narozených a zemřelých) a provedení základních bilancí – **byl přijat závěr, že do r.2020 dojde k dalšímu mírnému poklesu počtu trvale bydlících obyvatel v řešeném území. Počet obyvatel poklesne z 50948 (konec roku 2005) na cca 50000 v r.2020 – u tzv. střední varianty, tj. cca o 2%. Ve srovnání s vývojem v posledních letech se jedná o spíše reálný předpoklad.**

Situace po r.2006 nedává naději na růst celkového počtu obyvatel v regionu – řešeném území, pokud do vývoje nezasáhne výrazněji např. silný investor (např. výstavba nového podniku minimálně s několika stovkami nových pracovních míst). Mírné zvýšení porodnosti v posledním období je způsobeno deformacemi věkové struktury (silné ročníky žen v době plodnosti) nikoliv zásadními změnami populačního klimatu.

Východiskem pro prognózu vývoje počtu obyvatel přirozenou měnou je věková struktura obyvatel, tj. zastoupení obyvatel ve věku nad 50 let (tj. obyvatelé kteří během dalších 15 let s vysokou

pravděpodobností posílí věkovou skupinu obyvatel 65+ let). **K samotné projekci byla použita věková struktura obyvatel z konce roku 2005, podle poskytnutých podkladů objednatelem.**

Tab. č. 19 Vývoj počtu obyvatel ve věku nad 65 let v řešeném území – střední varianta

rok	počet obyvatel ve věkové skupině 65+			obyvatel	podíl v %
	muži	ženy	celkem	celkem	skupiny 65+
2005	2683	4290	6973	50948	13,69%
2006	2769	4394	7163	50884	14,08%
2007	2843	4454	7297	50821	14,36%
2008	2943	4541	7483	50757	14,74%
2009	3037	4660	7697	50693	15,18%
2010	3151	4782	7933	50630	15,67%
2011	3259	4937	8196	50566	16,21%
2012	3370	5086	8455	50503	16,74%
2013	3458	5221	8679	50440	17,21%
2014	3574	5340	8914	50377	17,69%
2015	3693	5428	9121	50314	18,13%
2016	3806	5537	9343	50251	18,59%
2017	3926	5642	9568	50188	19,06%
2018	4018	5760	9778	50125	19,51%
2019	4109	5889	9998	50062	19,97%
2020	4208	5998	10206	50000	20,41%

V prvním kroku byl proveden výpočet vývoje počtu obyvatel ve věku nad 65 let přirozenou měnou tj. při stávající úrovni úmrtnosti– tj. úmrtnost z let 2003/2004 ve Zlínském kraji. Ve druhém kroku byla provedena úprava úmrtnosti v jednotlivých letech, představující zvýšení průměrné délky života o cca 2 roky do roku 2020. Současně byla provedena i oprava podle předpokládaných důsledků migrace. Při úvahách o vlivu migrace bylo vycházeno z dostupných údajů – viz. následující tabulka.

Tab. č.20 Rozložení migračního salda podle věkové struktury (Zlínský kraj)

	2002	2003	2004
Přistěhovalí celkem	4 216	4 348	3 972
0 - 14	562	485	499
15 - 64	3 417	3 662	3 284
65 a více	237	201	189
Vystěhovalí celkem	4 486	4 414	4 371
0 - 14	481	423	405
15 - 64	3 808	3 834	3 822
65 a více	197	157	144
Přírůstek stěhováním celkem	-270	-66	-399
0 - 14	81	62	94
15 - 64	-391	-172	-538
65 a více	40	44	45

Z předchozí tabulky je patrné, že záporné migrační saldo Zlínského kraje v letech 2002 až 2004 bylo způsobeno úbytkem obyvatel v produktivním věku. Počet obyvatel v předproduktivní a poproduktivním věku se v uvedeném období vlivem migrace dokonce mírně zvyšoval. Z podobného předpokladu je vycházeno i u řešeného území. Záporné saldo migrace – se začne projevovat poklesem

počtu obyvatel u věkové skupiny nad 65 let pouze u tzv. minimální varianty, v rámci regionu je však tento úbytek stále nízký - v řádu do 1 promile počtu obyvatel ročně.

Dále byla sestavena tzv. maximální varianta – opírající se především o předpoklad výraznějšího zvýšení průměrné délky života (cca 2,5 roku do roku 2020), jako velmi malý faktor je možno vnímat zvýšení kladného migračního salda věkové skupiny nad 65 let..

Tab. č. 21 Vývoj počtu obyvatel ve věku nad 65 let v řešeném území – maximální varianta

rok	počet obyvatel ve věkové skupině 65+			obyvatel	podíl v %
	muži	ženy	celkem	celkem	skupiny 65+
2005	2683	4290	6973	50948	13,69%
2006	2770	4395	7165	50918	14,07%
2007	2846	4457	7303	50888	14,35%
2008	2947	4546	7493	50858	14,73%
2009	3044	4669	7712	50828	15,17%
2010	3161	4794	7955	50798	15,66%
2011	3272	4952	8225	50768	16,20%
2012	3386	5105	8491	50738	16,74%
2013	3479	5245	8724	50708	17,20%
2014	3599	5369	8968	50679	17,70%
2015	3724	5462	9186	50649	18,14%
2016	3842	5576	9419	50619	18,61%
2017	3969	5687	9656	50589	19,09%
2018	4067	5812	9878	50559	19,54%
2019	4164	5947	10111	50529	20,01%
2020	4270	6063	10334	50500	20,46%

Tab. č. 22 Vývoj počtu obyvatel ve věku nad 65 let v řešeném území – minimální varianta

rok	počet obyvatel ve věkové skupině 65+			obyvatel	podíl v %
	muži	ženy	celkem	celkem	skupiny 65+
2005	2683	4290	6973	50948	13,69%
2006	2767	4391	7158	50864	14,07%
2007	2837	4447	7284	50780	14,34%
2008	2932	4528	7460	50696	14,72%
2009	3020	4641	7662	50612	15,14%
2010	3128	4755	7883	50529	15,60%
2011	3228	4902	8130	50445	16,12%
2012	3330	5040	8370	50362	16,62%
2013	3408	5165	8573	50279	17,05%
2014	3513	5272	8785	50195	17,50%
2015	3620	5348	8968	50113	17,90%
2016	3720	5444	9164	50030	18,32%
2017	3826	5535	9361	49947	18,74%
2018	3903	5639	9541	49865	19,13%
2019	3977	5752	9730	49782	19,54%
2020	4059	5845	9904	49700	19,93%

Absolutní rozdíly v počtu obyvatel ve věkové skupině 65+ jsou poměrně malé a jsou způsobeny především změnami ve výhledovém zlepšování parametrů úmrtnosti, nikoliv migrace a celkového vývoje počtu obyvatel.

3.3.3. Promítnutí vývoje počtu obyvatel v poproduktivním věku do poptávky po zařízeních sociální péče

Přesné, jednoznačné a stabilní vymezení zařízení sociální péče přináší problémy. Jejich vymezení má přímou vazbu na potřebu kapacit těchto zařízení, čím je a bude definice širší a volnější, tím bude potřeba vyšší. Je otázkou, zda posuzovat tuto problematiku v širším rámci sociálně-zdravotních zařízení (domy s pečovatelskou službou, domovy - penzióny důchodců, léčebny dlouhodobě nemocných, volné kapacity nemocnic apod.) jež vytvářejí funkčně propojený systém. **Obecně je zde mnohem širším problémem vzájemné provázanosti systému sociální péče, zdravotnictví a intenzity mezigenerační solidarity rodin jako základního prvku fungování společnosti.** Absentující ekonomická motivace je zřejmě prvotní příčinou postupného oslabování povědomí přirozenosti mezigeneračních vazeb. Naopak nemotivující je skutečnost, že umístění osoby v domově důchodců obvykle ekonomicky ulehčí rodině aniž by se přiměřeným způsobem podílela na úhradě vzniklých nákladů. Takové nastavení systému bude způsobovat téměř vždy způsobovat napětí mezi poptávkou a nabídkou těchto zařízení. Tento vývoj je navíc posílen povědomím značné části občanů o paternalistické plošné „povinnosti“ státu, obcí v této oblasti, bez ohledu na příjmovou a majetkovou situaci rodin.

Zabezpečení dlouhodobé péče o staré občany se obecně stává stále větším problémem jak společnosti tak i mnohých rodin. Investiční a provozní náročnost výstavby nových sociálně - zdravotních zařízení je velmi vysoká, obvykle více než 1 miliónu Kč na získání jednoho lůžka u novostaveb. Proto je nutno hledat řešení především v intenzifikaci využití stávajících kapacit a možnostech lepší organizace celého systému. Stávající systém především nedokáže přesně rozlišit sociální potřebnost a rychle na tuto situaci reagovat.

Jestliže budeme vycházet z předpokladu, že potřeba kapacit zařízení sociálně zdravotní péče by měla být rovna 5 procentům z počtu obyvatel starších 65 let pak by v současnosti měla být na úrovni cca 350 lůžek (pro řešené území), pokud vezmeme v úvahu dolní variantu - (pouze 3 procenta z počtu obyvatel starších 65 let) - pak by tato kapacita měla být 210 pouze lůžek. Ve srovnání se současnou kapacitou asi 483 míst a z toho 261 lůžek v domovech důchodců a domech penzionech lze konstatovat, že kapacity těchto zařízení překračují tuto maximální doporučovanou kapacitou.

Uvedená doporučená kapacita (5% z úhrnu populace starší 65 let) byla převzata ze studie "Nástin problematiky dlouhodobě zdravotně sociální péče na území hlavního města Prahy do roku 2010", zkráceně publikováno v časopisu Státní správa č.15, ročník 1995). Rozpětí 3-5 procent je podle citovaného zdroje používáno v zahraničí pro stanovení počtu potřebných lůžek pro zdravotně sociální zařízení všech typů u této skupiny obyvatel. V úvahu je však nutno vzít skutečnost, že normativy

převzaté ze zahraničí nejsou vždy odpovídající místním podmínkám – ať už s ohledem na dlouhodobé fungování sociálního systému či sociální soudržnosti rodin.

Tab.č. 23 Dostupné kapacity zařízení sociální péče v řešeném území

zařízení	obec	lokalita	počet míst	bytových jednotek
DPS	Vsetín	Pod Žamboškou č.p.1579-1580	64	
DPS	Vsetín	Pod Žamboškou č.p.252-253	92	
DPS	Hošťálková		50	36
DPS	Liptál		16	
Domov penzion	Vsetín	Rafanda	77	64
Domov penzion	Vsetín	Ohrada	39	39
Domov důchodců	Vsetín	Ohrada	30	
Domov důchodců*	Bystřička	Podlesí	80	
Domov důchodců*	Karolinka		35	
celkem míst			483	
obyvatel			50948	
míst/1000 obyvatel			8,79	
z toho DPD + DD			261	
míst/1000 obyvatel			5,12	
z toho DPS			222	
míst/1000 obyvatel			4,36	

* uveden pouze počet míst využívaných obyvateli řešeného území

Vývoj předpokládané potřeby kapacit zařízení sociální péče odvozené z vývoje počtu obyvatel ve věkové skupině 65+ let je uveden v následující tabulce.

Tab. č. 24 Očekávaný vývoj počtu obyvatel ve věkové skupině 65+ a potřeby kapacit zařízení

rok	počet obyvatel ve věkové skupině 65+			předpokládaná potřeba 5% z skupina 65+		
	základní	maximální	minimální	základní	maximální	minimální
2005	6973	6973	6973	349	349	349
2006	7163	7165	7158	358	358	358
2007	7297	7303	7284	365	365	364
2008	7483	7493	7460	374	375	373
2009	7697	7712	7662	385	386	383
2010	7933	7955	7883	397	398	394
2011	8196	8225	8130	410	411	406
2012	8455	8491	8370	423	425	418
2013	8679	8724	8573	434	436	429
2014	8914	8968	8785	446	448	439
2015	9121	9186	8968	456	459	448
2016	9343	9419	9164	467	471	458
2017	9568	9656	9361	478	483	468
2018	9778	9878	9541	489	494	477
2019	9998	10111	9730	500	506	486
2020	10206	10334	9904	510	517	495

V minulosti byla předpokládána (cca do roku 2000-2005) následující potřeba kapacit u sociálně - zdravotních zařízení (podle " Zásad a pravidel územního plánování, VÚVA, URBION, 1983) :

- domovy důchodců - 4 místa/1000 obyvatel
- domovy s pečovatelskou službou - 2 byt. jednotky - což je asi 3-4 místa/1000 obyvatel
- domovy penziony - 0.8 místa /1000 obyvatel
- léčebny dlouhodobě nemocných - 1.5 lůžka/ 1000 obyvatel

Celkem tedy bylo uvažováno s kapacitou asi 10 míst ve sociálně zdravotních zařízeních na 1000 obyvatel. Z tohoto hlediska jsou současné kapacity (po vyloučení srovnání kapacit LDN) v zásadě odpovídající. Zároveň je však nutno vzít v úvahu, že **v době platnosti těchto normativů bylo v České republice výrazně méně důchodců**, tedy dnes by měly být přiměřeně vyšší. Ze srovnání těchto normativů a odvozování kapacit z podílu obyvatel ve věku nad 65let jsou patrné rozdíly v přístupu a výsledku porovnání.

Jako novější podklad pro definování potřeby kapacit zařízení sociální péče je použit podklad „Obce, města, regiony a sociální služby, Socioklub, Praha 1997“ – návrh doporučených normativů vybavenosti službami pro staré a zdravotně postižené občany v relaci na 1000 osob starších 65 let uvádí následující tabulka.

Tab. č. 25 Normativy (Socioklub) – počet míst na 1000 osob starších 65 let

zařízení	1995 - skutečnost	2000	2010
celkem	47,36	53,00	53,00
v domovech důchodců	24,00	26,00	26,00
v domovech-penzionech pro důchodce	8,47	9,00	9,00
v bytových jednotkách DPS	14,89	18,00	18,00
počet osob, kterým je poskytována pečovatelská služba	66,73	70,00	75,00

U uvedených normativů je zajímavé, že pro roky 2000 až 2010 nebyl předpokládán nárůst kapacit v přepočtu na 1000 obyvatel ve věku 65+ let. Nárůst potřeby kapacit by vyvolával nárůst počtu obyvatel věkové skupiny 65+ let. Tento nárůst je modelován v další tabulce, z níž je patrná i struktura zařízení. **Celková současná kapacita uvedených zařízení sociální péče v řešeném území – 483 míst, je na „předpokládané“ úrovni pro rok 2015, ve srovnání s rokem 2020 však chybí cca 60 míst. V současnosti „přebývají zejména kapacity DPS“.** Zde však je nutno vzít v úvahu skutečnost nakolik zařízení DPS plní funkci trvalého bydlení a nakolik sociální funkce.

Tab. č. 26 Přepočtené normativy (Socioklub) – na vývoj počtu obyvatel starších 65 let (základní varianta)

	obyvatel 65+let	celkem míst	domovy důchodců	domovy penziony pro důchodce	domy s pečovat. službou
2005	6973	370	181	63	126
2006	7163	380	186	64	129
2007	7297	387	190	66	131
2008	7483	397	195	67	135
2009	7697	408	200	69	139
2010	7933	420	206	71	143
2011	8196	434	213	74	148
2012	8455	448	220	76	152
2013	8679	460	226	78	156
2014	8914	472	232	80	160
2015	9121	483	237	82	164
2016	9343	495	243	84	168
2017	9568	507	249	86	172
2018	9778	518	254	88	176
2019	9998	530	260	90	180
2020	10206	541	265	92	184

Potřeba nových kapacit zařízení sociální péče vzniká obvykle ze tří důvodů :

1. přírůstku počtu obyvatel ve věku nad 65 let
2. náhrada za úbytek - odpad kapacit
3. vyřešení nevhodné geografické lokalizace těchto zařízení v regionech

Na základě výsledků prognózy lze předpokládat, že počet obyvatel v poproduktivním věku (přesněji 65+let) do r.2020 výrazně stoupne, asi o 46% v střední variantě, o 48% v maximální variantě a o 42% (oproti výchozímu roku 2005). Pokud by měl být zachován současný stav dostupnosti zařízení sociální péče pak by měly kapacity růst podobným tempem.

Pokud jsou potřeby kapacit odvozovány z nárůstu počtu obyvatel v celé věkové skupině, pak je nutno upozornit, že v rámci této věkové skupiny se relativně výrazněji posílí starší věkové skupiny s vyšší potřebou sociální péče (nad 80 let). Na druhé straně je otázkou promítnutí zlepšení zdravotní péče a prodlužování aktivního věku.

Otázkou je však nakolik bude tento nárůst počtu obyvatel ve věku 65+let přenášen do požadavků na nové lůžkové kapacity. Tento tlak může být omezován celou škálou organizačních opatření a ústupem od plošné sociálně zdravotní péče dlouhodobého typu ke krátkodobé péči se sociální indikací (tj. stát a obce budou dávat přednost ambulantní péči a krátkodobým pobytům s cílem dosažení dlouhodobého efektu). Zároveň výraznější provázání poptávky na majetkový a rodinný stav žadatelů může vést k výraznému útlumu poptávky.

Pro širší hodnocení situace může sloužit i srovnání kapacit zařízení sociální péče –počtu míst na 1 obyvatele v ČR, krajích a řešeném území . Z následující tabulky je patrné, že pokud bilancujeme pouze skupinu zařízení – domovy důchodců a domovy penziony pro důchodce – pak 5,12 míst/1000 obyvatel v řešeném území je mírně nad průměrem ČR a pod průměrem Zlínského kraje.

Tab. č.27 Kapacity zařízení domovů důchodců, domovů penzionů pro důchodce a společných zařízení (rok 2003, zdroj : ČSÚ)

	kapacita – počet míst				
	přepočteno na 1000 obyvatel	cellkem	domovy důchodců (DD)	domovy-penziony (DPD)	společná zařízení DD+DPD
CELKEM ČR	4,97	50 740	37 366	11 865	1 509
Hlavní město Praha	3,04	3 547	2640	878	29
Středočeský kraj	4,62	5 245	4169	413	663
Jihočeský kraj	4,98	3 117	2782	335	0
Plzeňský kraj	3,68	2 025	1095	930	0
Karlovarský kraj	5,57	1 694	630	1064	0
Ústecký kraj	6,94	5 695	4146	1549	0
Liberecký kraj	4,10	1 755	1264	361	130
Královéhradecký kraj	5,67	3 106	2370	691	45
Pardubický kraj	5,57	2 818	2030	788	0
Kraj Vysočina	4,74	2 455	2231	104	120
Jihomoravský kraj	5,16	5 789	3749	1749	291
Olomoucký kraj	5,63	3 585	2797	788	0
Zlínský kraj	6,37	3 770	2575	964	231
Moravskoslezský kraj	4,87	6 139	4888	1251	0

Další tabulka přináší rozšiřuje srovnání o zařízení DPS – průměr ČR 2,66 bytů/1000obyvatel = 3,66 míst/1000 obyvatel je v řešeném území překročen – zjištěná hodnota 4,36míst/1000 obyvatel. Z tabulky je patrný rychlý růst kapacit domů s pečovatelskou službou po roce 1995 – do roku 2001, navazující na existující dotační tituly.

Tab. č.28 Kapacity zařízení domů s pečovatelskou službou (zdroj : ČSÚ)

Ukazatel	1995	2000	2001	2002	2003 ¹⁾
Osoby, jimž byla poskytnuta pečovatelská služba	86 201	113 528	114 203	141 813	113 136
Domy s pečovatelskou službou					
objekty	793	927	975	915	911
bytové jednotky	20 463	25 985	27 327	27 948	27 169

3.3.4. Spolehlivost prognózy

Spolehlivost prognózy pro nejbližších 15 let je poměrně značná za celé řešené území, odchylky lze očekávat do 2-3% (tj. max. 200-300 obyvatel v prognózované věkové skupině nad 65 let).

V úvodu bylo naznačeno, že za významnou skutečnost pro budoucí prognózy je nutno považovat migraci, jejíž odhad je obvykle považován za velmi problematický (nebylo s ní uvažováno např. ani v podkladech - „Sociálně demografická analýza města Vsetín a jeho spádového území, zpracované Socioklubem Praha, září 1997). Po provedení výpočtů a zvážení stávajících dopadů migrace bylo zjištěno, že absolutní rozdíly v počtu obyvatel ve věkové skupině 65+ jsou u jednotlivých variant poměrně malé a jsou způsobeny především změnami ve výhledovém zlepšování parametrů úmrtnosti, nikoliv migrace a celkového vývoje počtu obyvatel.

Při promítnutí **migrace bylo přitom vycházeno z předpokladu, že model migračního chování se v zásadě nezmění.** Protože však modelujeme ve výhledu asi 15 let, nelze vyloučit, že během této doby dojde i ke změnám sociálního chování obyvatel, ne však tak prudkým jako např. po r.1989. Posledních dvacet let jsme svědky výrazného růstu preferencí kvalitního životního prostředí v jehož rámci je obvykle pojímáno i moderní kvalitní bydlení. S prudkým rozvojem automobilismu, se stává atraktivní (dostupné) i bydlení v satelitních sídlech a poměrně vzdálených předměstích (v současnosti v ČR max. do vzdálenosti 20 km od měst, ve vyspělých zemích až v dvojnásobné vzdálenosti). I přes pokles počtu obyvatel ve Vsetíně pravděpodobně poroste počet obyvatel mnoha obcí v okolí.

4. Závěry :

- 1) Do roku 2020 bude pokračovat mírný pokles počtu obyvatel v řešeném území, tlak na pokles počtu obyvatel se bude projevovat zejména v samotném městě Vsetíně, především v jeho sídlištní zástavbě.**
- 2) Příčiny celkového poklesu počtu obyvatel je nutno obecně hledat v záporném migračním saldu vyplývajícím z mírně podprůměrné atraktivity bydlení v regionu, záporného salda migrace a poklesu obyvatel přirozenou měnou odrážející obecné demografické změny v celé ČR.**
- 3) Územní diferenciací vývoje počtu obyvatel v regionu je dána rostoucími preferencemi bydlení v rodinných domech a obecným tlakem na pokles zalidněnosti bytů v důsledku poklesu velikostí domácností a změn způsobu bydlení (růst podílu jednočlenných domácností nejen vlivem stárnutí populace, ale i změnám v chování ve věkové skupině 20-35 let). Výrazným poklesem počtu obyvatel se tento vývoj projevuje zejména v sídlištní zástavbě.**
- 4) Do roku 2020 byly uvažovány tři varianty vývoje počtu obyvatel v řešeném území – minimální, střední – pravděpodobná, maximální.**
- 5) Jestliže v současnosti tvoří věkovou skupinu obyvatel starších 65 let 6973 tj. 13,69% z celkového počtu 50948 obyvatel v řešeném území, pak do roku 2020 stoupne počet obyvatel v této věkové skupině (u střední varianty) na cca 10206, tj. z předpokládaného počtu 50000 obyvatel v řešeném území stoupne podíl této věkové skupiny na 20,41%. Minimální a maximální varianta vymezují mantinely očekávaného vývoje sledované věkové skupiny ca mezi 9900 až 10330 obyvateli.**
- 6) Absolutní rozdíly v počtu obyvatel ve věkové skupině u jednotlivých variant 65+ jsou poměrně malé a jsou způsobeny především změnami ve výhledovém zlepšování parametrů úmrtnosti, nikoliv migrace a celkového vývoje počtu obyvatel.**
- 7) Pokud jsou potřeby kapacit odvozovány z nárůstu počtu obyvatel v celé věkové skupině, pak je nutno upozornit, že v rámci této věkové skupiny se relativně výrazněji posílí starší věkové skupiny s vyšší potřebou sociální péče, na druhé straně je možno očekávat i postupné pozitivní změny ve zdravotním stavu obyvatel v této věkové skupině.**
- 8) V současnosti nejsou v ČR k dispozici obecně platné normativy vybavenosti území kapacitami zařízeními sociální péče. Pokud provedeme srovnání se současným průměrem ČR pak stávající kapacity na 1000 obyvatel jsou odpovídající až mírně nadprůměrné (zejména u domů s pečovatelskou službou). Srovnání by dopadlo pro řešené území ještě příznivěji pokud bychom přepočítali na počet obyvatel ve věku nad 65 let.**

- 9) Kapacita uvedených zařízení sociální péče v řešeném území – 483 míst, je i podle dalších dostupných porovnaní (např. normativy Socioklub, Praha 1997) v současnosti dostatečná . V současnosti přebývají zejména kapacity domů s pečovatelskou službou. Je však nutno vzít v úvahu skutečnost nakolik zařízení DPS plní funkci trvalého bydlení a nakolik sociální funkce.
- 10) Procentuální nárůst počtu obyvatel ve věkové skupině 65+let překročí ve všech variantách 40% z současného výchozího stavu, je však otázkou nakolik tento vývoj mechanicky přenášet do rostoucích potřeb kapacit. Je otázkou nakolik se budou prioritně rozvíjet ty formy sociálních služeb, které umožní zabezpečit péči o staré a zdravotně postižené osoby v jejich vlastních domácnostech. Obecně je však možno říci, že „přiměřené“ kapacity domovu důchodců začnou v řešeném území chybět kolem roku 2015, v roce 2020 bude chybět podle normativů Socioklubu cca 60 míst.